

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi T-541/10

**Anotati Dioikisi Enoseon Dimosion Ypallilon (ADEDY) jt
versus
Euroopa Liidu Nõukogu**

Tühistamishagi — Liikmesriigile ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks adresseeritud otsused —
Otsese puutumuse puudumine — Vastuvõetamatus

Kokkuvõte – Üldkohtu määrus (esimene koda), 27. november 2012

1. *Tühistamishagi — Füüsilised või juriidilised isikud — Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid — Otsene puutumus — Kriteeriumid — Nõukogu otsus, mis kohustab liikmesriiki võtma tarvitusele meetmed ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks — Hagi, mille on esitanud ametiühingute keskliit ning selle liikmed — Otsese puutumuse puudumine — Vastuvõetamatus*

(ELTL artikli 263 neljas lõik; nõukogu määrus nr 1467/97, artikkel 5)

2. *Euroopa Liit — Institutsioonide aktide seaduslikkuse kohtulik kontroll — Õigusaktid, mis nõuavad siseriiklike rakendusmeetmeid — Füüsiliste ja juriidiliste isikute võimalus esitada kehtivuse hindamiseks eelotsusetaotlus — Liikmesriikide kohustus võtta tõhusa kohtuliku kaitse tagamiseks vajalikud meetmed — Siseriiklikule kohtule edasikaebamisvõimaluse puudumisel tühistamishagi menetlusse võtmine ühenduse kohtus — Välistamine*

(ELL artikli 19 lõike 1 teine lõik, ELTL artiklid 263, 267 ja 277)

1. ELTL artikli 263 neljandas lõigus esitatud vastuvõetavuse tingimus, mille järgi peab hagi esemeks olev otsus puudutama füüsilist või juriidilist isikut otseselt, eeldab põhimõtteliselt kahe kumulatiivse tingimuse esinemist: esiteks avaldab vaidlustatud meede otsest mõju isiku õiguslikule olukorrale ja teiseks ei jäta see meedet rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutusõigust; akti rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme.

Seetõttu ei ole ametiühingute keskliit, mille liikmeteks on ametiühingud, kuhu kuuluvad kõik avalik-õiguslike isikute ametnikud ja töötajad, ning keskliidu liikmed otseses puutumuses nõukogu otsusega, millega kohustatakse liikmesriiki võtma ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks tarvitusele meetmed.

Liikmesriigile eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks tarvitusele võetavate meetmete kohta suunatud otsuse sättes pannakse liikmesriigile teatav eelarvekohustus, nimelt säästa teatav rahasumma aastas ametnikele makstavate lisatasude ja toetuste vähendamise läbi, määramata kindlaks vähendamise viise ega sellega puudutatavaid teatavat liiki ametnikke, mis on jäetud liikmesriigi hinnata, mistõttu see säte ei avalda hagejate õiguslikule olukorrale otsest mõju ning selle sätte rakendamisel on liikmesriigi ametiasutustel ulatuslik kaalutusruum.

Asjaomase otsuse säte, mis näeb liikmesriigi suhtes ette kohustuse võtta vastu õigusakt, millega reformitakse pensionisüsteemi, et tagada jätkusuutlikkus keskpikas ja pikas perspektiivis, kuivõrd selles nähakse ette, et otsuse rakendamiseks tuleb vastu võtta asjaomane õigusakt, jätab liikmesriigi ametiasutustele rakendusakti sisu määratlemisel ulatusliku kaalutlusruumi, et sellega oleks tagatud pensionisüsteemi jätkusuutlikkus keskpikas ja pikas perspektiivis, ei puuduta otseselt hagejaid, vaid see õigusakt võib üksnes põhimõtteliselt hagejate õiguslikku olukorda puudutada.

Sama otsuse säte, mis näeb pensionile jäävate avaliku sektori töötajate asendamise osas ette piirmäära, on avaliku halduse korralduse ja juhtimise üldmeede, mis ei puuduta otseselt hagejate õiguslikku olukorda. Kuivõrd see säte toob kaasa avaliku teenistuse töökorralduse ja hagejate töötingimuste halvenemise, siis on tegemist asjaoluga, mis ei puuduta nende õiguslikku olukorda, vaid üksnes nende faktilist olukorda.

Kuivõrd lõppeesmärk on vähendada riigi ülemäärast eelarvepuudujääki, vajavad sätted, milles on nähtud ette, et liikmesriik võtab vastu teatavad konsolideerivad fiskaalmeetmed, eelarvedistsipliini järelevalve tugevdamise meetmed ja struktuursed meetmed, millega soovitakse parandada riigi majanduse konkurentsivõimet üldiselt, nende ulatust arvestades siseriiklikke rakendusmeetmeid, milles täpsustatakse nende sisu. Rakendamise käigus on liikmesriigi ametiasutustel märkimisväärne kaalutlusruum, kui sellega täidetakse ülemäärase eelarvepuudujäägi vähendamise eesmärki. Hagejate õiguslikku olukorda puudutavad otseselt need võimalikud siseriiklikud meetmed.

(vt punktid 64, 70, 72–74, 76, 78, 80 ja 84)

2. Asutamisleping kehtestab esiteks ELTL artiklitega 263 ja 277, ja teiseks ELTL artikliga 267 õiguskaitsevahendite ja menetluste täieliku süsteemi, mis on mõeldud selleks, et tagada institutsioonide õigusaktide seaduslikkuse kontrollimine, usaldades selle ühenduse kohtule. Selle süsteemi kohaselt võivad füüsilised ja juriidilised isikud, kes ei saa ELTL artiklis 263 sätestatud vastuvõetavuse tingimuste tõttu ühenduse üldkohaldatavaid akte, mis nõuavad adressaadiks olevalt liikmesriigilt rakendusmeetmete kohaldamist, otse vaidlustada, väita, et kõnealused aktid on kehtetud siseriiklikes kohtutes, ning nõuda viimastelt, kes ei ole pädevad aktide kehtetuse üle ise otsustama, Euroopa Kohtule selle kohta eelotsuse küsimuse esitamist.

Tühistamishagi vastuvõetavus liidu kohtus ei sõltu sellest, kas on olemas õiguskaitsevahend, mis võimaldab siseriiklikus kohtus analüüsida selle akti kehtivust, mille tühistamist taotletakse. EL lepingu artikli 19 lõike 1 teine lõik näeb ette, et liikmesriigid näevad ette tulemusliku õiguskaitse tagamiseks vajaliku kaebeõiguse liidu õigusega hõlmatud valdkondades.

(vt punktid 89, 90 ja 93)